

SLOVENE

Cene inšeratom:

Enostopenjska politična vrsta malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2-50, posiljena itd.
po Din. 4-.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rokopisi se ne vračajo; nerankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj 24.797.

Iz parlamenta.

Belgrad, 11. oktobra 1923.

Po dolgem trudu in po dolgotrajnih posvetovanjih v radikalnem klubu in v vladi sami, je nam finančni minister vendar enkrat poklonil državni proračun za leto 1923/24. Najbolj značilno za ta proračun je dejstvo, da se je finančnemu ministru posrečilo tako natančno preračunati državne dohodke in izdatke, da se dohodki in izdatki do pičice ujemajo. To je za ta proračun, ki smo ga postotno tot discrimina rerum dobili, na prvi pogled najbolj sumljivo znamenje. V posameznih klubih so se referenti začeli takoj baviti s predloženim proračunom, ga študirajo in se pripravljajo za najboljše in najostrejšo kritiko proračuna. Tudi Jugoslovanski klub se že intenzivno bavi s proračunom.

V kolikor smo mogli že dosedaj obširne knjige, ki obsegajo proračun, predelati, moramo konstatirati, da je ta proračun ver- na slika gospodarske nadmoči, ki jo je Srbom izročil centralizem v roke. Velikanske svote gredo zopet za Srbijo, naši kraji se tudi s tem proračunom, dasi je v nekaterih poglavjih nekoliko zboljšani, zapostavljajo. O podrobnostih tega proračuna bomo imeli še dovolj prilike poročati.

Radikalna vlada gleda z veliko skrbjo, kako bo prešla nevarno ožino med Scilo in Karibdo v poteku proračunske debate tako v finančnem odseku, kakor tudi v zbornici sami. Radikalni klub in njegov izvršilni odbor — vlada — se vedno bolj zavedata, da nimata več akcijske svobode. Radikalna vlada je prešla popolnoma v odvisnost od džemijeta in Nemcev. Jasno je, da ti dve skupini ne podpirata vlade radi državnih interesov in tudi ne radi lepih oči naših gospodov radikalov. Ti dve skupini naravnost izrabljata mučen položaj radikalne stranke v svoje strankarske interese. Pred vsakim važnejšim glasovanjem se za- četa kujati in zahtevata nove koncesije. Te koncesije so pa take, da ogrožajo državne interese, so v protislovju s programom radikalne stranke same — če moremo pri radikalnih sploh o kakem določenem programu govoriti — in izpodkopujejo ugled stranke pred masami. Najbolj pereče vprašanje v Južni Srbiji je agrarno vprašanje. Radikalni se ne morejo resno lotiti tega vprašanja, ker bi jim sicer džemijet odre- kel svojo pomoč. Nemci se skušajo okori- stiti s tem, da stavljajo vedno nove zahteve na šolskem in upravnem polju. Vodilni ra- dikali uvidevajo, da je zanje to jetništvo na dve strani trajno nevzdržno. Na vse strani sondirajo položaj, kako bi se izvlekli iz tega mučnega stanja. Na vladi hočejo ostati, samo ne vedo, kje bi dobili pomožne čete. Poleg tega imajo pa tudi v klubu samem zelo ljute boje.

Klub je razdeljen na razne grupe, ki so si med seboj hudo v laseh. Te grupe so brčile že večkrat skupaj, zlasti takrat, ko je finančni minister vpeljal nove poviške na direktne davke in pa zopet sedaj, ko je bil na dnevnem redu zakon o taksah. Velike preglednice je delal radikalnim prvakom poslanec Ranković, ki ima med kmeti-po- slanci in tudi med nekaterimi drugimi pre- cej prištevati. Ta mož stalno vznemirja ra- dikalni klub. Vso avtoriteto Pašičevo mo- rajo radikali zastavljati, da se ohrani vsaj navidezna edinost v klubu samem. Radikal- ni listi sami napovedujejo sedaj, da bo Ranković spravil zopet na dnevi, red raz- ne afere bivšega ministra dr. Lazice Mar- tovića in nekaterih drugih prvkov radi- kalne stranke.

Pašič se zelo trudi, da bi v svojih vr- tah ohranil disciplino in enotnost. Prepri- čani smo, da bo z raznimi zvijačami in kon- tesijami na levo in na desno v lastnem klubu to tudi dosegel. Večje skrbi mu bo pa delalo vprašanje, kako bi se zvil iz polipo- vih rok džemijeta in Nemcev. Pašič sam si najboljše ne bi mnogo pomišljal, da bi zopet obnovil koalicio z demokrati. Ta njegov poizkus bo pa zadel na najhujši odpor med radikalnimi poslanci-kmeti. Seljaški poslan- ci radikalne stranke v zbornici kar odkrito priznavajo, da raje izstopijo iz radikalne stranke, kakor da bi zopet sklenili zakon- sko zvezo z demokrati.

V demokratskem klubu vlada precei-

šnje nerazpoloženje, ne morda radi tega, ker se notranji politični razvoj razvija na- vzdol, marveč radi tega, ker so že predolgo izključeni od vlade. To boli zlasti g. Pribi- čevića. Trudi se in trudi, da bi Pašičev ka- binet odstopil, ker upa, da bi se potem pri- kopal do vlade.

Opozicija je v zadnjem času složno na- stopala ne radi tega, da bi pomagala Pribi- čeviću do vlade, kolikor bolj radi tega, da zruši režim. Zanimiv je bil nastop opozicije pri glasovanju o zakonskem predlogu o taksah. Celotna opozicija je zapustila zbor- nico, da bi preprečila radikalom kvorum. S težavo so se radikali izvili porazu. Taj- nik je počasi pri imenskem glasovanju po- zival poslance, med tem so pa ministrski avtomobili iz vseh delov vozili skupaj radi- kalne poslance. S težavo so spravili skupaj zadostno število glasov. To glasovanje je bilo za vlado precej glasen memento.

V Jugoslovanskem klubu je vzbudil največje ogorčenje člen finančnega zakona,

s katerim se pooblašča prosvetni minister, da ukine na ljubljanskem vseučilišču te- ološko in medicinsko fakulteto. Tega ogor- čenja so se sami radikalni ministri ustra- šili. Morda se jim je vzbudila tudi vest, da bi s tem izvršili nad Slovenci in nad kul- turo samo herostratsko delo. Pašič sam je hitel zatrditi in je zastavil svojo besedo, da bodo omenjeni zloglasni člen 83. radi- kali sami vrgli iz finančnega zakona. Vse- kako pa naj Pašič in njegovi zvesti vedo, da bodo pri tem vprašanju naleteli s strani Jugoslovanskega kluba na vihar, kakršnega niso pričakovali. V tem vprašanju bo našel Jugoslovanski klub podporo vsega sloven- skega naroda. Že sedaj je prišlo na Jugo- slovanski klub z vseh strani mnogo prote- stov proti temu »bratskemu« činu srbskega naroda. Za kar smo se celo stoletje boje- vali, kar smo z največjim trudom dosegli, kar smo z največjo požrtvovalnostjo organi- zirali, tega si ne damo pod nobenim pogo- jem vzeti.

Akcija demokratov za opozicionalni blok.

Belgrad, 12. (Izv.) Politično življenje je zadnje dni poteklo v znamenju dolgih sej parlamenta. Opaža se tendenca za osnova- nje opozicionalnega bloka, ki bi funkcionir- al ne samo od trenutka do trenutka, mar- več bi bil trajnega značaja. Naloga bloka bi bila, da vrže radikalno vlado in sam stopi na njeno mesto. Za sedaj se jemljejo v po- števe samo stranke, ki sodelujejo v parla- mentu, ne izključuje se pa tudi izvenparla- mentarno pomoč Stojana Protića in pomoč Radičevih poslancev, čeprav je podpredsed- nik HRSS dr. Maček odločno odklonil vsa- ko sodelovanje v narodni skupščini. Pred- sednik muslimanskega kluba dr. Spaho ostane še en dan v Belgradu, da se sestane z zastopniki drugih opozicionalnih klubov ter izve njihovo mišljenje o akciji demo-

kratov. Med opozicijo vlada mišljenje, da je cela akcija trik demokratov, ki bi radi držali opozicijo daleč od vlade, v nepotrebnem strahu da bi se morda kakšna opozi- cionalna skupina tajno ne sporazumela z vlado. Opozicionalni krogi so mnenja, da je demokratom potrebna dolga evolucija, do- kler se jim more dati zahtevano zaupanje.

Belgrad, 12. (Izv.) Danes je g. Ljuba Davidović obiskal predsednika opozicional- nih klubov, da se informira o položaju in posebno o njihovem mišljenju o volitvi predsedstva narodne skupščine. Demokrati so mišljenja, da bi oni dobili predsednika, Jugoslovanski klub I. podpredsednika, mu- slimanski klub II. podpredsednika, ostala mesta bi se razdelila med druge opozicio- nalne klube v razmerju po njihovi moči.

Seja narodne skupščine.

Belgrad, 12. (Izv.) Ob pol enajstih do- poldne se je v parlamentu začela razprava o tolmačenju čl. 30 zakona o sodnikih od 4. marca 1911. Po tem členu se morajo ape- lacijski in kasacijski sodniki vpokojiti po dovršenem 70. letu, medtem ko pozneje ustava določa, da se morajo ti sodniki vpokojiti že po dovršenem 65. letu. Neki ukaz pravosodnega ministra o vpokojitvi nekega sodnika, ki je dovršil 65. leto, je državni svet razveljavil, ker je stal na stališču čl. 30 omenjenega zakona. Pravosodni minister je zahteval, da se z ustavno odredbo spre- meni zadevni zakon. Parlament je v načelu s 108 proti 44 glasovom sprejel tolmačenje, kakor ga je predlagal pravosodni minister. V specialni debati je bil ta predlog sprejet s 109 proti 42 glasovom.

Nato se je razpravljalo o poročilu od- bora za prošnje in pritožbe, v katerem so med drugim predlagali, da se zdravnikom priznajo leta, ki so jih odslужili med vojno po bolnišnicah. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Nato je bila seja zaključena. Pri- hodnja seja bo 19. t. m.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 12. oktobra. (Izv.) Večina po- slancev je zapustila Belgrad. Demokratski klub je imel pred razhodom sejo, na kateri so razpravljali o reorganizaciji svoje stran- ke in o ponovnem izdajanju »Demokrati- jec«. Ker se še niso vršile volitve v stran- kine odbore, ki se imajo izvršiti po štatutih šele 1. januarja, je sklenjeno, da se z ozi- rom na sedanje razmere volitve izvrše že jeseni. Demokrati so ugotovili, da je polo- žaj v državi za nje zelo neugoden. Iskali so način, kako bi ohranili svoje ljudi, ki so popolnoma klonili. Davidović je poročal o svojih razgovorih s predsedniki opozicio- nalnih klubov in izjavil, da ima vtis, da bo prišlo do skupnega nastopa pri volitvi predsednika narodne skupščine, čeprav bo definitivna odločitev o tem padla šele 19. oktobra.

VZORNE FAKULTETE V BELGRADU.

Belgrad, 12. okt. (Izv.) Z ozirom na člen 83 novega finančnega zakona, da se »radi štedenja« ukine teološka in medi- cinska fakulteta v Ljubljani, je dobro, da se pokaže razlika med postopanjem z bel-

grajsko in ljubljansko univerzo. V Belgra- du je gozdarska fakulteta, ki nima nobe- nega pravega profesorja, pač pa 28 takozvanih »profesorjev«. Slušaatelj ev ima ta fakulteta 28, od teh je 20 Rusov. Ti slu- šatelji so večinoma zaposleni po raznih uradih in ne obiskujejo predavanj, ki se večinoma ne vrše. Enako je tudi s polje- delsko fakulteto, ki ima kot slušatelje 17 Rusov in 13 Srbov.

Izgredi v Nemčiji.

Naval na prodajalne. — Pomanjkanje živil.

Berlin, 12. oktobra. (Izv.) Gospodar- sko stanje v Berlinu je postalo obupno. Ljudstvo je popolnoma zbegano. Hleb kru- ha stane že 250 milijonov mark in cene ra- stejo od ure do ure. Prodajalne se veči- noma zapre. Naval ljudi na odprte prodajalne pa je naravnost ogromen, ker se vsakdo skuša iznebiti papirnatih mark. V posamez- nih krajih se pa ponavljajo izgredi, tako da jih policija le s težavo obvladuje. Mesa in surovega masla ni nikjer mogoče dobiti, ali pa le za milijardne cene.

Köln, 12. oktobra. (Izv.) V mestu so se pojavile številne izgredniške množice, ki ogrožajo trgovine. Policija le še s te- žavo vzdržuje red. Kljub čuječnosti policije in naporu javnih organov za vzdrževanje reda so množice izropale večje število tr- govlin.

Essen, 12. oktobra. (Izv.) V Essenu in v Düsseldorfu je prišlo danes do velikih delavskih protidraginskih demonstracij. Policiji se je le z veliko težavo posrečilo vzpostaviti mir in red.

Solingen, 12. oktobra. (Izv.) V mestu so začeli brezposelni delavci ropati. Red še ni vzpostavljen. Pet oseb je bilo v polič- nem boju ubitih.

Wiesbaden, 12. oktobra. (Izv.) V sred- njem delu mesta je lačna množica navalila na trgovine in začela ropati in pleniti. Tuj- ci so mesto zapustili.

Berlin, 12. oktobra. (Izv.) Vlada je izdala naredbo, da se bo plačeval ves da- vek poslej v zlati veljavi.

Berlin, 12. oktobra. (Izv.) Cene živi- lom so znovilo silno poskočile. Hleb kruha stane 340 milijonov mark, eno jajce 55 mi- lijonov mark. Ena vožnja cestne železnice stane 20 milijonov mark.

Pogajanja med Rusijo in Francijo.

London, 12. oktobra. (Izv.) »Morning« post« poroča, da se vrše že dalje časa go- spodarska pogajanja med zastopnikom sov- jetske vlade Scheimannom in med franco- skimi bankirji za obnovo gospodarskih od- nošajev med Francijo in Rusijo. Pogajanja teko baje ugodno.

Uradniški zakon v Italiji.

Rim, 12. oktobra. (Izv.) Ministrski svet je sprejel zakon o ureditvi uradniških plač. Novi zakon izenačuje položajne plače po- sameznih upravnih resorov in odmerja viš- jim činom znatno višje plače od sedanjih. Tudi načelo napredovanja po službenih le- tih je takorekoč odpravljeno, namesto tega pa priznava novi zakonski načrt načelo na- predovanja po sposobnosti.

DEMENTI POLJSKE VLADE.

Varšava, 12. oktobra. (Izv.) V nekat- rih listih obelodanjene vesti, da so v neki garniziji dajali vojakom človeško meso, vla- da kategorično zanika in ugotavlja, da so vse tozadevne preiskave potekle negativno.

BREZPOSELNOST V JUŽNIH TIROLAH.

Rim, 12. oktobra. (Izv.) »Secolo« poro- ča, da je italijanska vlada izdala odredbo, po kateri sme biti v Južni Tirolski zapo- slenih le 5% tujerodnih delavcev. S to na- redbo misli priti laška vlada v okom vedno občutnejši brezdelnosti na Južnem Tirol- skem.

Po zlomu ruhrskega odpora.

Neki holandski diplomat je po svojem povratku iz Anglije to-le povedal:

Vodilno načelo angleške gospodarske politike v vprašanjih evropskega kontinenta je izključno le »ozir na lastne gospodarske koristi«. Gospodarska politika Anglije računa s tem, da je na Angleškem poldrug milijon ljudi brez dela. Kupčija v nekaterih pano- gah je prav slaba in ni upanja, da bo kmalu bolje. Zato je angleška vlada brezpogojno za mir v Evropi. Najljubše bi bilo Angležem, če bi mogli z Nemčijo in Rusijo in z deželami izven Evrope biti v istih trgovskih stikih, kakor so bili pred vojso. Zato so bili Angleži tudi proti Mussolinijevi grški pustolovščini. Večkrat slišimo danes v angleških krogih tr- ditve, da se bo končal italijanski imperializem še z večim polomom kakor sta se ruski in nemški. Iz istega vzroka odklonitve vsakega imperializma sta bili angleška vlada in angle- ško javno mnenje kaj malo veseli, ko so vko- rakali Francozi v Poruhrje. Anglija ima go- tovo dosti interesa za nemške reparacije, a še raje bi videla, da bi se razmere na Nem- škem mirno razvile. Nemčija je bila včasih najboljši angleški odjemalec na kontinentu. Zato Anglija s francosko politiko v Poruhrju ni zadovoljna. Sploh je razmerje obeh držav danes precej napeto, Angliji ni francoski im- perializem prav nič všeč. Če se je vključ temu postavila na francosko stran, so merodajni za to politični in gospodarski motivi.

Od velike zveze, ki je vodila boj proti Nemčiji, je ostalo danes le malo. Amerika je vse skupaj pustila, Japonska je izločena, Ita- lija gre po svojih potih, Francija in Anglija se pa v vprašanjih Nemčije tudi le težko raz- umeta. Gotovo je, da se bosta ti dve državi enkrat druga drugi odtujili; a to ne bo zaslug Nemčije. Karkoli je v tem oziru Nemčija ukrenila, vse se je obrnilo ravno narobe. Bolj kot vsi drugi vidiki je tukaj merodajen realni strah, da ne bi podpiranje nemške politike takoj zopet načelo vsega evropskega proble- ma in bi prišlo do nasilnih preobratov. Mars- kaj Anglež se boji, da ne bi politično ojačenje Nemčije opogumilo sovjetsko republiko, da bi aktivno posegla v zunanjo politiko in bi tako oživila zopet vsa mnogobrojna vprašanja, ki so jih pravkar za silo pokopali. Vprav ozir na gospodarski mir, ki dela Angležem Poin- caréja nesimpatičnega, jim tudi narekuje pa- sivnost v kakršnekolj pokrepljanju nemške politike.

Pride k temu še okolnost, da ravno oni krogi, ki so za spravljivo politiko napram

Nemčiji — predvsem torej trgovski krogi — ne odobravajo nemške politike; ne zunanje in še manj gospodarske. Angleži so v valutarnih vprašanjih silno občutljivi, so absolutni nasprotniki vsake inflacijske politike in si ne morejo misliti, kakaj je natisnila Nemčija toliko milijard, oziroma, kakaj ni prej nehala. Denarnopolitični polom Nemčije Angleži sicer prav zelo obžalujejo, pravijo pa, da je Nemčija sama najbolj kriva, ker je trpela nezmožne finančne ministere. Najnovejša odredba ne najdejo angleškega priznanja, lov za devizami se zdi Angležem brezuspešen in smešen. Tudi načrt zemeljske marke se zdi Angležem ponesrečen; navajajo za to zglede, tako francosko assignatno gospodarstvo, denarno politiko Unije v državljanski vojski itd. Pravijo, da baziranje kake vrednote na arealnih predmetih nima nobenega pomena, da za tako državo, kakor je danes Nemčija, ni druge rešitve kakor opustitev vsakega pomnoženja plačilni sredstev, pa naj bo tako ali tako. Bojijo se, da bo zemeljska marka postala v najkrajšem času pravitak predmet inflacijskih eksperimentov kakor je bila stara marka. Pravijo, da so vsi projekti iluzorični in da je treba priti nazaj k računanju v zlatu. — Sicer smo pa že rekli, da mislijo Nemci na zemeljsko marko samo kot na prehod k definitivni zlati valuti.

Angleži se nemške konkurence po vzpostaviti dela v Poruhru ne boje posebno. Mislijo, da zaloge tam niso bogve kako velike in da bi tudi ne bilo mogoče, hitro jih odpraviti naprej. Vrh tega pa smatrajo produktivnost nemške industrije po socialnem gibanju zadnjega časa za oškodovano in torej industrijo konkurence nezmožno. Sedaj Anglija Francijo in Belgijo še krije, pozneje jih pa ne bo več. Pa tudi reparacijsko vprašanje stopa te dni v ozadje napram konferenci prvih ministrov vseh angleških dominij in kolonij. Vprašanja Avstralije, Indije itd. bodo zaenkrat reparacijsko in nemško vprašanje napravila majhno, in Francija bo imela popolnoma prosto roko.

Iz zunanje politike.

* **Politično opredeljenje vojvodinskih Slovkov.** Slovaška stranka v Jugoslaviji priredi 11. novembra t. l. v Novem Sadu svojo konferenco, na kateri bodo zastopane vse slovaške občine. Sklepali bodo o bodočih političnih potih Slovkov. Poznavalci napovedujejo, da se večina izreče za podpiranje srbske radikalne stranke. Konferenca odloči tudi o ustanovitvi lastnega slovaškega dnevnika v Novem Sadu.

* **Zaplemba premoženja bivših članov bolgarske kmetijske vlade.** Bolgarski ministri svet je sklenil, da država zapleni premoženje vseh bivših Stambolijskijevih ministrov. Za vzdrževanje družin se jim pusti del čistega dohodka; vsota pa ne sme presegati 50.000 levov letno.

* **Republika Albanija.** Iz Valone poročajo, da je začasní parlament razpuščen. Volitve za konstituanto bodo meseca decembra. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bo Albanija proglašena za republiko.

Seja načelstva Jugoslovanske kmetijske zveze.

Včeraj se je vršila polnoštevilo obiskana seja načelstva Jugoslovanske Kmetijske Zveze. Obširno politično poročilo so podali poslanci načelnik Jan. Brodar, dr. Kulovec in Iv. Stanovnik. Po obširni debati se je soglasno odobrila taktika Jugoslov. kluba. Na seji so se obširno obravnavala tudi gospodarska in organizacijska vprašanja, kakor tudi predpriprave za zbor zaupnikov SLS.

Seja načelstva županske zveze za Slovenijo.

Včeraj popoldne se je zbralo načelstvo Županske Zveze k važnemu posvetovanju. Utrdil se je dnevni red občnega zbora, ki se bo vršil 28. oktobra v Celju. Dalje se je načelstvo posvetovalo in sklepalo o važnih občinskih zadevah in o zapisnikih, ki jih morajo občine napraviti glede kuluka.

Politične vesti.

* **Udarec proti ljubljanski univerzi.** Pod naslovom »Ein Schlag wider die Laibacher Universität« je priobčila graška Tagespost v četrtek 11. oktobra uvodnik (v večerni izdaji), ki ni posebno laskav za radikalno gospodo in za belgrijsko vladu. Tozadevni ukrep vlade imenuje »Tagespost« — »eine Unklugheit sonder Art«. — V isti številki objavlja »Tagespost« tudi obširen izvleček iz našega uvodnika z dne 10. oktobra t. l. (Herostrati slovenske kulture). — Našli smo pa nekaj slovenskih listov, katerih naše vseučiliško vprašanje ne zanima prav posebno. O tem poglavju pa o priliki kaj več.

+ **O novem občinskem redu za Ljubljano** piše »Narod«. O njem, namreč o novem občinskem redu, ne o »Narodu«, pišejo vsi listi. Zato piše o njem tudi »Narod«. Opozicijski listi novi občinski red s ogorčenjem odklanjajo piše »Narod«.

Stvar pa ni tako tragična piše »Narod«. Z novim zakonom se v bistvu prav nič ne spremeni, piše »Narod«. Tudi doslej je vladala imela pravico nadzorstva nad občinskim gospodarstvom, piše »Narod«. Tako bo tudi v bodoče, piše »Narod«. Namesto referenta pri pokrajinski upravi, bo ta posel opravljal posebni veliki župan, piše »Narod«. Ta župan bo tudi smel suspendirati občinsko upravo in imenovati gerenta, piše »Narod«. Tak gerent bo smel ostati na svojem mestu le tri mesece, piše »Narod«. Na to se morajo razpisati nove volitve, piše »Narod«. In pri volitvah morajo zmagati »die Naprednjake« — piše »Narod«. Pa še naj kdo reče, da »Narod« ni vladno glasilo!

+ **Temljemo na znanje.** »Slov. Narod« poroča, da je na sokolskem zborovanju v ljubljanski kazini izjavil sokolski prvak dr. Pestotnik glede projektirane zgradbe na Taboru, da »ni nihče računal, da zavlada na magistratu duh, ki ni naklonjen Sokolstvu«. Nota bene, z novim duhom na magistratu ni računal po tej izjavi nihče takrat, ko se je sklepalo pogodbo, ampak — lojgično — računali so vsi, da bo vladal na magistratu stari duh, ki bo dovolil o pravem času tudi spremembo pogodbe, če bo treba. Koliko je pa taka pogodba vredna? In koliko je bil vreden stari duh na magistratu, ki je v imenu občine sklepal pogodbe, o katerih vrednosti se danes tako lepo izraža drugi pogodbenik?

Dnevne novice.

— **Občni zbor »Županske Zveze« v Celju** bo v nedeljo dne 28. oktobra 1923 v dvorani hotela pri »Belem volu«. Začetek ob 9. uri dopoldne. — Opozorjamo, da je dovolilo ministrstvo saobračaja (železniško ministrstvo) za ta občni zbor **polovično vožnjo** za vse udeležence tega občnega zbora. Veljavne bodo vozne karte od dne 25. pa do 31. oktobra 1923. Vozni listek bo kupil vsak udeleženec na domači postaji in plačal celo voznino. Ta vozni listek bo veljal tudi za vožnjo nazaj, a potrdilo o udeležbi, ki bo veljalo za to vožnjo (za nazaj) s kupljenim celim voznim listkom in ki se mora torej dobro shraniti. — bo izdalo udeležencem predsedstvo občnega zbora. Z ozirom na doseženo ugodnost polovične vožnje pričakujemo, da bo udeležba na tem občnem zboru polnoštevila, zlasti ker bodo v razpravi silno važne zadeve.

— **P. n. naročnikom!** V zadnjem času opažamo, da reklamirajo položnice naročniki, o katerih pozitivno vemo, da smo jim doposlali izpolnjene položnice. Sodimo, da se te položnice, ki nas stanejo vsako leto precejšnje vsote, češče založe ozir. izgube v hiši naročnikov. S položnico postrežemo radi ob vsaki priliki, neprijetno nas pa dirne reklamacije prav v tednu, ko je bila položnica priložena Slovincu. Vse p. n. naročnike pa prosimo, da se poslužijo položnic takoj, ko jih prejmejo; s tem si prihranimo opetovane opomine in neprijetno ustavljanje lista.

— **Errata corrigé!** V včerajšnjem našem uvodniku se nam je pripetila neljuba pomota, ki zelo moti smisel dotičnega odstavka. Nemškim socialistom nismo hoteli očitati »enostavnosti«, ampak »enostanosti«, kar naj bo s tem popravljeno.

— **Državni izpit iz glasbe.** Na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani vršil se je začetkom julija in oktobra državni izpit iz glasbe pod predsedstvom predstojnika tukajšnjega oddelka za prosveto in vere vladnega svetnika Janka Bezjaka. Člani izpraševalne komisije so bili: ravnatelj konservatorija Mat. Hubad ter konservatorijski profesorji dr. Mantuani, Stanko Premrl, Janko Ravnik in Josip Vedral. Julija meseca so naredili izpit sledeči kandidati: Josip Brnobič, Jeanetta Foedransperg, s. Vida Mencin, Radovan Prosenec in Valentin Svikašič; v oktoberskem terminu pa mati Egidija Mencin, Viktor Schweiger in Angela Trostova. Vsi imenovani so nastavljeni kakor strokovni učitelji petja na srednjih in strokovnih šolah v Sloveniji.

— **Slikar Mahorec umrl.** 9. t. m. je umrl v Gradcu nestor graških slikarjev 82 letni akad. slikar Jožef Mahorec. Pokojnik je bil po rodu Tržičan, študiral je na beneški in dunajski akademiji in v 80. letih je spremljal na potovanjih prestolonaslednika Rudolfa. Zapuščala žena in enega sina.

— **Izredni občni zbor Slov. zdrav. društva v Ljubljani** se vrši dne 18. t. m. ob 17 v vseučiliški dvorani bivšega deželnega dvorca s tem-le dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika poslednjega občnega zbora. 2. Poročilo podpredsednika o odstopu celokupnega odbora. 3. Volitev novega predsednika. 4. Volitev ostalega odbora. 5. Slučajnosti. — Dr. A. Trtnik, t. č. tajnik.

— **Zanimiva sodba o milici.** Na Češkoslovaškem se je mnogo razpravljalo o sistemu milice. Da se vprašanje razčisti, je češkoslovaški parlament letošnje poletje poslal v Švico posebno komisijo, da preštudira ustroj švicarske milice. Senat je v komisiji zastopal prvi čl. brambni minister senator Klofač. Komisija se je te dni vrnila v Prago in senator Klofač je podal sotrudniku »Prager Presse« zanimiva obvestila o svojih izkušnjah in opažanjih v Švici. Klofač zelo hvali vrline in sposobnost švicarske milice, toda švicarski stro-

kovnjaki sami naglašajo, da je to čisto švicarska ustanova, ki je zrasla iz posebnih švicarskih razmer in se nikakor ne da kar tako presaditi na druga tla. Švicar je po naravi vojak in borec. On je brezpogojno z vso dušo vdan svoji domovini, vsak trenutek pripravljen, da jo brani proti vsakemu sovražniku z orožjem v roki. Švicar se zato iz lastnega nagiba od otroka do starčka vadi v orožju in vojaškem znanju, po vseh šolah je uvedena vzgoja. Švicarski milični častnik se tudi v zasebnem poklicu prostovoljno z verno posveča vojaškemu znanju, po kantoni se redno vrše razni vojaški tečajji, strelske vaje itd. Vsa Švicar je strelce. Tako so v Švici dani vsi pogoji za narodno vojsko. V deželah, kjer teh pogojev ni, je zaključil sen. Klofač, milični sistem ni uporabljen ter tudi za Češkoslovaško ne more priti v poštev.

— **Zagrebske »Novosti« in kamniška Francka.** Te dni je stala pred zagrebskim sodiščem neka služkinja Francka, doma iz Kamnika, ker je izvršila tatvino v vrednosti 3000 dinarjev. Sodišče jo je obsodilo na tri mesece težke ječe. Ta slučaj je dal zagrebskim »Novostim« povod za nekvalificiran napad ne le na vse slovenske služkinje, ampak na slovenski narod kot tak. Eden izmed podnaslovov se glasi: »Pobožna zemlja i kradljivci ljudi«, a na nekem mestu vzklika poročevalec: »Odkod temu pobožnemu plemenu, kakor je slovensko, toliko delinkventov in odkod je v teh delinkventih tako globoko v krvi vcepljen zločin?« V tem tonu je sestavljeno celo dolgo poročilo. Ne prihaja nam na misel, da bi dobro ime slovenskega naroda branili pred »Novostmi«. Zavračamo to pisanje le s stališča novinarske dostojnosti in resnosti. Kam pridemo, ako bo smel vsak, ki zna pisati, zapisati vse, kar mu pride na misel in spravi v javnost pod firmo novinarstva? Norčevati se iz pobožnosti celega slovenskega naroda in ga stigmatizirati za tatinskega in zločinskega, to pač presega meje, ki se jih mora držati tudi dvakrajcarski listič, tudi zadnja »Krvava Sekirica«. Prepričani smo, da bo zagrebska javnost sama na primeren način obsodila tako pisanje, drugače se pač sodi sama. Naša dekleta pa opozorjamo, naj se v bodoče še resneje premislijo, preden sprejmo kako službo v Zagrebu in na Hrvaškem sploh, kjer se zaradi izpričenj, ki jih vleče tja dolj večja svoboda, kakor je v Sloveniji, v javnosti na tak nezasiščen način blati njihovo dobro ime.

— **Trafikanti Slovenije.** Poročali smo že, da se ustanavlja »Strokovna zveza trafikantov za Slovenijo«. Kako je ravno nam trafikantom potrebna enotna organizacija, v kateri je in mora biti zastopan vsak zaveden trafikant, invalid, neinvalid, vdova ali sirota, in ki ima tudi parlamentarno zaslobo, nam podajajo dejstva, ki jih v naslednjem navajamo, najlepši dokaz. Podražila se bo kolikovna takea, železnica se je že podražila, pri čemur smo pri prevozu tobaka močno prizadeti. Najhujše pa je, da se je že zraven tega spravil režimski vijak nad trafikante z namenom, odvzeti mu 1 odstotek na dobičku. Namesto da bi se nam pridlo, se nam bo torej še odvzelo. Udruženje trafikantov je podvelo potrebne korake, da se to prepreči, toda, ker je brez prave moči, je bil boj brezuspešen. Zatorej je potrebna našemu gibanju reforma. Tam, kjer se odločuje o naši usodi, tam moramo imeti zagovornike, ako hočemo, da uresničimo upravičene zahteve. Vseled tega se je sklenilo na dosedaj obdržanih sestankih izvršiti reorganizacijo v smislu Strokovne zveze trafikantov za Slovenijo, da tako dobimo zaslobo v parlamentu. Delo se vrši in organizacija mora biti izvedena v najkrajšem času, ako hočemo, da si obdržimo, kar že imamo. Da se omogoči pristop vsem v najkrajšem času, se bodo vršili po mestih in trgih tozadevni strokovni sestanki. Zatorej prosimo, da se pogovorite po posameznih okrajih, trgih in vaseh, kdaj bi se za vaš okraj lahko vršil sestanek in to sporočite na spodaj navedeni naslov, da pride govornik, ki vam za-devo razjasni. Posamezniki priglasiite pristop potom dopisnice, na kar vam bo tajništvo poslalo pristopnico, katero takoj izpolnjeno vrnite. Pripominimo, da se bo organizacija potegovala samo za organiziranje tovarnih in tovarišč. Pripravljalni odbor računa z vašo uvidevnostjo, zatorej storite svojo dolžnost. Obrnite se v vseh zadevah na naslov: Pokrajinsko tajništvo Jugoslov. strokovne zveze, Maribor, Wildenrajnerjeva ulica 6.

— **Razmere v zagrebskih hotelih.** Od časa do časa prihajajo v javnost ogorčene pritožbe nad razmerami v zagrebskih hotelih. Nesnaga, odiranje in neprijazno postopanje z gosti so glavni očitki. Te dni je »Zagreber Tagblatt« zopet ožigal te razmere in priobčil dopis nekoga Monakovčana, ki se pritožuje nad slabim prenočevanjem v Palace-hotelu in nad odiranjem po služabništvu. V štirih dneh je plačal služabništvu 67 Din napitnine; ko je hotel-skemu slugi za odpravo dveh kovčegov na kolodvor izročil 16 Din v plačilo, jih je ta odklonil kot premalo. Nemec pravi, da bo o teh razmerah v zagrebskih hotelih obvestil monakovsko trgovsko zbornico.

— **Izprtie kovinarjev v Kamniku.** Kovinarji tovarne »Titan« v Kamniku so zahtevali povišanje dosedanjih prejemkov. Ker je tovarna kratkomalo odbila njihove zahteve, so kovinarji sklenili, da ne bodo delali na akordne postavke toliko časa, dokler se akordne postavke primerno ne zvišajo. Ravnatelj tovarne Jelinek pa je enostavno zaprl tovarno in izjavil, da so delavci odpušteni. To izjavo je tudi plakatiral.

— **VII. gostilničarski kongres gostilničarskih zadrug za Hrvaško in Medjunurje in za Slovenijo** se vrši 16. in 17. oktobra na Sušaku.

Odhod iz Ljubljane 15. oktobra z brzim ob 1 popoldne, oziroma z osebnim ob 18.25.

— **Slov. Plan. Društvo v Ljubljani** naznanja, da se zatvori Erjavčeva kočna na Vršču 18. oktobra 1923.

— **Kmetijski pouk po deželi.** Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca oktobra sledeča predavanja: V nedeljo, dne 21. oktobra 1923. 1. Dolenja vas pri Višnji gori, o kmetijstvu, J. reb. 2. Leše pri Begunjah, o sirsarstvu, Peve. 3. Črešnjevce v Belokrajini, o odbiri semena, Koda. 4. Cerkljica, o sadjarstvu, Zdošek. 5. V. de, o kmetijstvu, Sušič. 6. Trata, predpoldne, o živinoreji, Hladnik. 7. Lučine, popoldne, o živinoreji, Hladnik. 8. Dolga vas, okraj Kočevje, o gnojenju, Golmajer. 9. Trebnje, o krmiljenju, Gregore. 10. Veliki Poljani, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojak. 11. Stanjevci, Prekmurje, o sadjarstvu, Pavlica. — V sredo, dne 24. oktobra, Dobova, o vzgoji mlečne živine, Zupanc M. — V nedeljo, dne 28. oktobra: 1. Velika Črnela pri Višnji gori, o živinoreji, Jereb. 2. Lesce, o zadržnem mlekarstvu, Peve. 3. Sv. Vid, o aj Logatec, o krmiljenju, Zdošek. 4. Srednja Dobrava, o kmetijstvu, Sušič. 5. Mavčice, o gnojenju, Hladnik. 6. Skale pri Velenu, o živinoreji, Wernig. 7. Kapele, o živinoreji, Zupanc M. Radenci, o kmetijstvu, Pavlica.

— **Prebivalstvo glavnih mest v Grčiji.** Število prebivalstva glavnih mest v Grčiji znaša po štetju 18. decembra 1920: V Atenah 292.991, Solunu 170.321, Pireju 181.170, Patrasu 52.174, Volu 30.046, Krfu 27.175, Kardisi 24.848, Kanefi 24.976, Kavali 22.939, Larisi 21.084, Kalamati 20.905, Trikali 20.194, Janini 20.765, Gumuldjini 21.294, Syri 18.663, Keantih 16.584, Drami 15.268.

— **Ameriško-jugoslovanska družba.** V zadnji tretjini meseca septembra se je v New Yorku ustanovila American-Jugoslav Society — Ameriško-jugoslovanska družba. Predsednik družbe je general Tasker H. Bliss, bivši načelnik ameriške armade, častno predsedstvo tvorijo ameriški in jugoslovanski diplomatični zastopniki in konzuli, v odboru so najodličnejši ameriški možje. Namen družbe je zbrati svojih vrstah vse, ki imajo ali so kdaj imele kake zveze z Jugoslavijo, potem gojiti vsestransko spoznavanje Jugoslavije in njenega prebivalstva in končno dajati ameriškim trgovcem točna obvestila o položaju v Jugoslaviji.

— **Boj za delovni čas v Nemčiji.** Nemška težka industrija bi rada sedanje kritične trenutke izrabila v to, da delavstvu izvije iz roke razne dosedanje pridobitve, posebno pa 8 ur delavni čas. V tem zmislu je stavila industrija svoje zahteve na vlado. Delavstvo se seveda brani iz vseh sil in je v toliko uspele, da je tudi vlada izrekla proti takojšnjemu podaljšanju delavnega časa. Osemurni delavnik ostane zaenkrat še v veljavi in bodo po splošnem mnenju industriji v tem boju sploh končno veljavno podlegli.

— **V Splitu prijeli goljuf.** Ljubljanski »Politijski dnevnik« je 3. t. m. poročal, da je l. 1891 rojeni Kurant (Kurent) Vinko v Ljutomeru zelnobel živel in se predstavljal za doktorja medicine. Gospod »doktor« je napravil v Ljutomeru 35 kron dolga, tudi v Slatini je ogoljufal nekega takarja za 2400 kron; okrajni sodnik v Ptujju je p. izrazil željo, da bi rad gospoda Kuranta dobil. Policija v Splitu je na podlagi podatkov ljublj. Politijskega dnevnika gospoda »doktorja« aretirala.

— **Nepošteni prenočevalci aretirani.** Karol Urbančič je prenočil pri Ivanu Zureu v Kočevju hlevu. Ko je Zure zaspal, mu je Urbančič prereza žep suknjiča, ukradel denarnico, v kateri je bilo 1500 kron in izgubil. Oročniki v Kočevju so Urbančiča izsledili in ga izročili sodišču.

— **Ubla sta vdovi Julijani Šircelj v Sp. Kašji njena sinova, 18 letni Anton Šircelj in 8 letni Rudolf Šircelj.**

— **Novaren kolearski tat prijel.** Ljubljanski kriminalni policija je 11. t. m. v Grosuplju zapolnila 3 kolese, ki jih je v Ljubljani ukradel Jakob Bricej, katerega so na zahtevo ljubljanske policije aretirali.

— **Prošnja.** Pomožni uradnik, ki je bil let dni brez služe in ki mu je žena težko bolna na je tiki, se tem potom obrača na dobra srca, da bi mu pomagala iz največje stiske. V dobi, ko je brez službe, se je zadovoljil in sedaj mora od svoje borne plače velik del dati v odplačilo dolgov. Tako mu za oskrbo, težko bolne žene in lastno prehrano ostane le malo. Ker nima sorodnikov, prosimo druge dobre ljudi, da bi mu pomagali. Prispevek sprejema uredništvo »Slovenec«.

Primorske novice.

p Slovensko ljudstvo sa svoje šole. Slovenske vasi v tržaški okolici in Istri druga za drugo dvigajo glas v obrambo slovenske šole. Razen Trebnecv so poslale prefekturi Trstu svoj protest vasi: Bazovica, Lonjer, Rimanje, Padic in Gropada. Borbeni duh našega ljudstva se v najusodnejši uri preizkuša zopet oživlja.

p **Odpadniško evetje.** Odpadnik Bander v svoji »Novi Dobi« dokazuje ljubezen Italije nov do Slovencev med drugim na ta-le način: »S kako otroško zaupljivostjo so se vojaki Italije udotalili med ljudstvom, to dokazuje veliko število srečnih zakonov in tudi, čeprav ni hvalevredno, dokler se pogreški ne popravijo, veliko število otrok ljubezni.« Taka »otroška zaupljivost« je med vojaštvom zares tak redka reč, da zasluži Italijanski vojak, ki so jo kazali med Slovenci tako neomejeno, za res vse pohvale in priznanja. Gospod Bander

pa mora za to, da je tako izredno vrlino italijanskega vojaka postavil primerno na mernik, dobiti najmanj rod črne srajce na modrem traku.

p Trebenci za svojo šolo. Občani vasi Trebče nad Trstom so poslali prefektu odločen protest proti italijančevanju njihove šole; zahtevajo, da ostani pouk slovenski, a italijanščina bodi učni predmet.

p Šolski rop v Skednju. Pod tem naslovom poroča tržaška »Edinost« dne 10. t. m.: »Včeraj je bil za naše škedenjce žalosten dan. Slovenski otroci prvega razreda — 68 po številu — so bili zbrani v svojem razredu kakor po navadi. Kar se pojavi v slovenski šoli neki učitelj z italijanske šole ter naznanil voditelju, da je dobil od svojih predstojnikov nalog, da prepelje vse učence prvega razreda v italijansko šolo. Na ugovor voditelja slovenske šole, da on ni prejel nikake naredbe za izročitev otrok, je odgovoril laški učitelj, da je prvi razred ljudske šole italijanski in da morajo vsled tega vsi otroci v italijansko šolo. Nato je ukazal otrokom, naj gredo na dvorišče. Tu jih je postavil v vrsto po dva in dva in jih potem odvedel v italijansko šolo. Otroci so žalostni zapuščali svojo narodno učilnico, a staršem, ki so morali gledati to nasilno početje, so se solzile oči od gneva in žalosti. Pripomnimo še, da je izjavil g. šolski skrbnik preteklo soboto voditeljem naših šol, ki so se mu prišli predstaviti, da ostanejo prvi razredi še nadalje v območju slovenskih šol in da se bo pouk vršil tudi v slovenskem jeziku.« Ali bo Evropa še dolgo gledala to brezvestno italijansko početje z nedolžno slovensko mladino?

Štajerske novice.

g Gospodom pri Otlatnici v Poljčanah. Z ozirom na Vaš napad v »Taboru« in »Jutru« dne 9. t. m. št. 236 odgovarjamo za enkrat prav na kratko: Naše društvo »Zvon« ni bilo ustanovljeno, da bi ubilo Vašo Čitalnico, lahko pa jo bo, kakor hitro boste začeli kazati svojo orjunske naravo in nastopati kot Orjunci. O tem bodite brez skrbi! Da nimate nobenega ugleda, nobene podpore sploh — je razumljivo, če se spomnite na orjunske prostaške obnašanje ob priliki banditskega napada v Slov. Bistrici in streljanja na kolodvoru v Poljčanah. Gospodje — o nemškutarstvu pa kar molčite! Ste li pozabili, kdo so bili člani »Südmark«? Kje se pa zbirate? Morda v kaki »narodni« gostilni? Čigavi člani pa razgrajajo ponoči s pesmijo: Evviva Savoia? Če člani SLS podpirajo »Zvon«, je hvalevredno! Menda ne boste pričakovali, da bodo podpirali Orjuno? Prosvetno delo v Poljčanah bomo že sami izvajali, Vaše krokodilove solze pa nam ne imponirajo, Vaši nasveti nas še manj brigajo kot lanski sneg. Gospodje, kar je gnilega — bo hitro zginito! Korajže je pa tudi pri nas dovolj.

Narodno prosvetno društvo »Zvon«.

g Ubog invalid v večjo rodbino prosi premožnejše ljudi kakoršnekoli podpore. Pošiljajte v blagu ali denarju prosi na naslov: Ivan Ivanuša, invalid, Sosedsko 6, p. Vel. Nedelja.

Gospodarstvo.

g Zitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene (za 100 kg): pšenica 350 Din, rž 280 Din, ječmen 262.50 Din, oves 240 Din, koruza 260 Din, beli fižol 540 Din, pšenična moka št. 0 560 Din, št. 2 500 Din, št. 5 430 Din, otrobi v jutastih vrečah 150 do 155 Din. Tendence za pšenico mirnejša, v ostalem neizpremenjena. — Na belgrajski produkti borzi so bile cene sledeče: pšenica 350 Din, ječmen 290 Din, oves 260 Din, beli fižol 560 Din. Povpraševanje minimalno.

g Uvoz sladkorja v našo državo. Leta 1921 je bilo uvoženo v našo državo za 32.455.999 kg sladkorja, leta 1922 pa 27.762.485 kg. Od tega iz Češkoslovaške za 19.054.765 kg v letu 1921, a v letu 1922 16.169.016 kg. Iz ostalih držav pa leta 1921 13.401.234 kg, leta 1922 pa 11.593.469 kilogramov.

g Izmenjava novčanic v tretji coni. V četrtek je bila izmenjava starih avstrijsko-ogrnjskih novčanic v tretji coni dovršena. Prijavljenih je bilo skupaj 160 milijonov kron, a izplačanih 12 milijonov dinarjev.

g Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški se je v drugem tednu tekočega meseca umanjšalo za 160 milijonov češkoslovaških kron ter znaša sedaj 8.915.000.000 čsl. kron.

g Amerikansko-nemška trgovska pogajanja. V Berlinu so se pričela med zastopniki Amerike in Nemčije trgovska pogajanja v svrbo sklepa trgovske pogodbe.

g Izvoz lesa iz Češkoslovaške. Češkoslovaška je izvozila v juliju tega leta za 440 tisoč ton lesa, to je 60 tisoč ton manj kot v juniju tega leta, a 140 tisoč ton več kot v juliju 1922.

g Tržaški promet. V tržaškem pristanišču je znašal promet v prvih 7 mesecih tekočega leta 2.065.000 ton. Od te svote odpade na pomorski promet 1.077.000 ton, na promet po železnici pa okoli 100.000 vagonov. Skupni promet izkazuje napram lanskemu letu prirostek za 31%. V prometu z zaledjem stoji Julijanska na drugem mestu za Italijo. Takoj za njo pa je Avstrija, katere trgovina preko Trsta hitreje napreduje kakor naša. Kakor poročajo, bodo v kratkem začeli obratovati škedenjski plavži, kar bo gotovo povzdignilo promet.

g Produkcija železa v Avstriji. Tekom prvega polletja 1923 se je v Avstriji produciralo

167.000 ton sivega železa nasproti 158.000 tonami lani v istem času. Jelka je bilo letos produciranega v prvih 6 mesecih 223.000 ton, v istem času preteklega leta 208.000 ton.

g Produkcija železa v Ameriki. Po strokovnem listu »Iron Trade Review« je znašala v septembru t. l. produkcija sivega železa 3.176.000 ton (v avgustu 3.497.000 ton) in je bilo 1. oktobra v obratu samo 255 plavžev, iz česar sledi, da je bilo pogašenih v teku septembra 18 plavžev.

g Koliko tobačnih tovarn ima Češkoslovaška. V Češkoslovaški se nahaja skupno 19 tobačnih tovarn, ki zapoljujejo 19.094 delovnih moči.

g Stanje žetve v Mažarski. Na podlagi statistike mažarskega poljedelskega ministrstva je pridelal Mažarske letos za 10.050.000 met. stotov pšenice, za 7.400.000 met. stotov rži, za 5.240.000 met. stotov ječmena in za 3.580.000 met. stotov prosa.

BORZA.

Zagreb, 12. okt. (Trg.) Pešta 0.49—0.52, Italija 8.98—8.94, London 892—893, New York 85.75 do 86.25, dolar 84.50—85.25, Pariz 5.25—5.30, Praga 2.58—2.59, Dunaj 0.12125—0.12205, Curih 15.40 do 15.50.

Curih, 12. okt. (Trg.) Pešta 0.0307, Italija 25.50, London 25.40, New York 553, Pariz 33.95, Praga 16.70, Dunaj 0.00789, n.-a. K 0.0079, Sofija 5.45, Beograd 6.55, Varšava 0.008.

Ljubljanske novice.

Ij Smrtno ponesrečil se je blizu Sarajeva učitelj Emerik Deržaj vračajoč se z vojaškega službovanja domov. Pokojnik je bil zelo marljiv športnik. Cenj. rodbini naše sožalje, pokojniku pa večni mir!

Ij Teater pred Mestnim domom. Sinoči ob osmih se je zbralo pred Mestnim domom mnogo občinstva vseh političnih strank, ki je prišlo iz radovednosti na Štefanovičev shod poslušati, kako se bodo radikalni med seboj klali. Pred vrati Mestnega doma je kmalu po 8. uri g. Štefanovič sporočil, da je veliki župan dr. Lukan shod prepovedal. Nadalje je g. Štefanovič na poziv navzočih, naj kljub temu govori, dejal: »Jutranje Novosti« so pisale o dvomljivih ljudeh. Vprašam Vas, kdo so ti dvomljivi ljudje? Ali razni funkcionarji in bankirji, ki so polni korupcije, ali pošten uradnik, obrtnik in ubogi delavec? — Na poziv policije je g. Štefanovič moral končati in je še stavil sledeče resolucije: 1. Veliki župan dr. Lukan mora vsled koruptne politike takoj odstopiti. 2. Dr. Ažman, ki vodi koruptno-bankirsko politiko, mora takoj iz Jadranske banke. (Klici: Ven z njim in Štefanoviča notri!) 3. Skliče naj se konferenca, ki naj preišče, kdo so dvomljivi ljudje. Nato je bil »shod« zaključen. Zaslišali so se klici: »Povorka!«, pa je manjkalo za to potrebne godbe in so se ljudje mirno razšli. Radikalov na tem shodu radikalne opozicije razen Štefanoviča menda ni bilo nobenega, pač pa je bilo precej Orjunašev, ki so podpirali z medklici slavnostnega govornika, polno pa radovednežev, ki so se že veselili radikalne burke, pa po zaslugi policije niso prišli na svoj račun, dasi tudi smeha ni manjkalo, ker je masa radikalnih volivcev v Ljubljani predstavljala pred Mestnim domom samo košček vsakdanje tragikomedije. Štefanovič in Orjunaši so odšli k pokrajinski upravi, kjer je Štefanovič iznova poizkusil govoriti, pa mu je to policija zabranila. S tem se je končala komedija.

Ij Občni zbor »Stelne prosvetec bo v nedeljo, 14. t. m. v 8. nadstropju Jugoslovanske tiskarne in sicer ob 8. zvečer, ker je več članov za 5. uro zadržanih po drugih zborovanjih.

Ij Strokovno zveze javnih namoščencev od borova seja se vrši danes, v soboto 13. t. m. ob 20. uri v kleti I. del. kons. društva. Člane zveze, ki še nimajo izkaznic, vabimo, da pridejo danes zvečer k sebi, kjer določijo svoje članke izkaznice.

Ij Kreskova prosveta priredi v nedeljo 14. t. m. zvečer točno ob šestih sklopično predavanje. Predaval bo mgr. Viktor Steska o Devici Orleanski. Društvenice in tudi drugi se vladno vabijo k udeležbi.

Ij Sentjakobska prosveta v Ljubljani vabi k sklopičnemu predavanju, ki bo v nedeljo 14. t. m. ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih. Predaval bo mgr. Viktor Steska o Napoleonu I. Slik 50.

Ij Prosveta Krakovo-Trnovo (dramatski odsek) priredi v nedeljo 14. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Koltzejska ulica 1 gledališko predstavo »Učitelj« (kmečka žalostna v 3 dejanjih. Pisal Al. Remec). Prijatelji lepe igre vabljani.

Ij Šišensko prosvetno društvo. Vsakoletni občni zbor se vrši dne 13. oktobra ob 7. zvečer v prostorih samostanske rezidence v Sp. Šiški. — Članstvo se naproša, da se tega zbora gotovo udeleži. — Podpredsednik.

Ij Mladinski dom Kodoljevo. Vodstvo sprejme več pridnih fantov k godbi, ker se bo povečala in oddaje nekateri godbeniki k vojakom.

Ij Klavirski koncert slovenskega pianista gosp. Ivana Noča. V ponedeljek, dne 22. t. m. vrši se v veliki dvorani hotela Union prvi pianistični koncert slovenskega pianista g. Ivana Noča. Gospod Ivan Noč je bil pred par leti gojenec Glasbene Matice ljubljanske, nato pa je zaključil svoje klavirsko študije na Dunaju. Dne 22. t. m. svira prvič pred slovenskim občinstvom ter smo prepričani, da bode občinstvo z številno vdeležbo pokazalo svoje zanimanje za tega mladega našega umetnika. Natančni spored priobčimo prihodnje dni.

Ij Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 21. t. m. izlet v Tržič. Odhod

iz Ljubljane z vlakom ob 7. jutraj. Prihod v Tržič ob 9., ob četrta na 10. istotam sv. maša, po maši zborovanje. Nato ogled tamonjnih tovarn. Po kosilu odhod v Križe, kjer se vrši ob 3. popoldne ustanovni občni zbor Obrtne zveze. Med potjo ogled pristave g. Borna. Odhod z vlakom ob 7. zvečer. Obrtniki! Udeležite se v čim večjem številu tega poučnega izleta. Prijavite se v tajništvo Jugoslovanske obrtne zveze v Ljubljani, Komenskega ul. 12.

Ij Dobrovoljci! V nedeljo, dne 14. t. m. se vrši v areni Narodnega doma ob 9. dopoldne zborovanje. Udeležba obvezna!

Ij Koncert. V kavarni »Evropa« danes v soboto koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

Ij Kegljarski klub »Venček« zaključuje v nedeljo, dne 14. oktobra 1923 v gostilni »Dražček«, Bohoričeva ulica 9 tekmovalno kegljanje ob 5. pop. Na to je ritranje posameznih tekmovalcev in tekmovalcev. Spojena je tekma z veliko veselico s sodelovanjem orkestra dravske divizije, razdelitev dobitek, nastop karikaturna Kličova, sladšičarne, kavarne itd. Dobra kapljica, domače krvave klobase. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Narečja. V skladnišču tvrdke Zalta & Zilič je vrgel vajence iz I. nadstopja 4 in pol kg težak valj trsta za stropce tako neprevidno, da je zadell Ano Bida in jo tako poškodoval, da so jo prepeljali v bolnico.

Ij Neman lastnik kolesa. Iščo se lastnik kolesa, ki ima pod sedalom št. 157.148. Lastnik naj se zgasi pri ljubljanski policiji.

Ij Opozorjamo, da se je tvrdka I. Maček, stara, priznana solidna trgovina z oblačili, preselila v hišo Pokojniškega zavoda na Aleksandrovi cesti 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih cenah. 6358

Ij Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Co. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh svojih detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v svojem interesu posluži te prilike. 6357

Cerkveni vestnik.

c Proslava blažene Terezije Deteta Jezusa. — Dne 15. oktobra popoldne ob pol štirih začne v karmeličanski cerkvi na Solu slovesna tridnevna proslava proglašanja blažene Terezije Deteta Jezusa po sledečem redu: Dne 15. oktobra popoldne ob pol štirih govor, darovanje in pete litanije. Dne 16., 17. in 18. oktobra: Jutraj ob pol šestih tiha sv. maša; ob šestih slovesna sv. maša, nato darovanje in govor; ob devetih tiha sv. maša. — Popoldne ob pol štirih govor, nato pete litanije, blagoslov z Najsvetejšim in darovanje. Dne 18. oktobra popoldne ob pol štirih slovesni zaključek. Govor prevzvišenega knezoškofa, nato papežev blagoslov, litanije in zahvalna pesem. Zeleti je vsakokrat obilne udeležbe. V spomin na povišanje Male Terezije so karmeličanke na Solu preskrbele nov veliki zvon, ki so ga izgubile v vojski. Zvon se bo imenoval »Mala Terezija«. Ker jim primanjkuje gmočnih sredstev, priporočamo blagim srem, zlasti častilcem in častilkam blažene Terezije, da jim pri hite pomagat. Kar bodo žrtvovala blaga srca v čast blaženi Tereziji, jim bodo karmeličanke na Solu poplačale z gorečo molitvijo, velika čudodelka blažena Terezija pa s posebnimi časnimi in dušnimi dobrotami. Milodare naj pošiljajo na Karmeličanski samostan, Selo pri Ljubljani.

Pevska zveza.

Koncert celjskega pevskega okrožja (v nedeljo dne 7. t. m. v Narodnem domu v Celju) je zbral šestoro zborov za javni nastop. Dvorana je bila polna lepe pesmi želnega občinstva, ki svojega velikega zadovoljstva nad nepričakovano lepo uspeho prirediteljstva ni skrivalo, ampak veliki trud in delo pa tudi veliki uspeh tega dela z glasnim, pogostoma gluškim plaskom iskreno priznavalo. Niso bili vsi zbori enaki niti po številu — najmanjši: ženski zbor iz Griž je štel 8 pevk, največji: mešani iz St. Jurja ob Taboru 40 — pa tudi po dobroti petja ne; vendar pa slabo, celo manj dobro ni pel noben zbor; če bi imel po šolsko govoriti, bi dejal, da se je gibalo največ med dobrim in prav dobrim, pa tudi odličnega se je marsikaj dotikalo. Najvišje sta se pač povzpela — da jih navedem po abecedi — mešani zbor iz Celja z dobro odtehtanimi, izrazitimi glasovi, prijetnim, mehkim zvokom celote, ki se je zlasti v dr. Schwabovi »Zlati kragulci« stopnjeval proti višku do prevzemajoče moči, in ni bilo drugače, da so jo morali ponoviti; navzočega skladatelja so poslušalci prisrčno pozdravljali in mu gromovito vzklkali — in močni možkizbor iz Trbovelj, ki je posebno v Križkovskega »Utopljenke« s čisto intonacijo, jasno, prav nič zabrisano, težko modulatorjo pokazal svoje vrline. Poseben blišč daje zboru zvonki, vse lego z enako lahkoto in prožnostjo obvladajoči I. tenor. Zajemljivo je bilo opazovati dirigenta (Ližar), kako se mu je v vsaki kretnji poznala iskrenost čuvstvovanja. Maškovo »Mlatičec« — slasten ovirek za poslušalce — so morali ponavljati, pa bi bil marsikdo še rad s Trboveljci mlatil. Moški zbor z Dobrne, ki je majhen po številu, pa dobro izvežban, da polno, voljno, celo čuvstveno mestoma doni, je vso prireditelj srečno otvoril. Vogrino »Lahko noč« so tehnično še bolj peli kot »Jadransko morje«. — Mešani zbor iz Rečice na Paki se je posebno potrudil za učinkovita dinamična nasprotja, zelo je ugnal prijetni dvogovor med basom in ostalimi glasovi v Ovirkovi »Noči na Savici«. — Ženski zbor iz Griž, ki je navzlic neprimlik, da se tretjina članice zaradi obolenosti ni mogla udeležiti, je bil ljubek intermezzo z dvema mirno tekočima Ferjančičevima skladbicama. — St. Jur ob Taboru je podal v mešanem zboru dr. Lukmanov iz iakrne preprostosti v trpko bol rastoči »Rožmarin«; v moškem pa Adamičevega »Vasovalca«

kar ognjevit, da ga je moral ponoviti. Posebnega priznavanja vredna je vnpa, ki je omogočila povodju zbrati tako številni zbor: vseh je nad 50. Vsi zbori skupaj (vseh pevcev je bilo nekaj n. 150) so zapeli moška zbora: »Aljažev« »Triglavec« in Beethovno »Večernec«, in mešana zbora: »Aljažovo« »Ne zveni mič in Nedvedovo« »Nazaj v planinski raj!« Petje je bilo ritmično kot vltito, tudi dinamičnih in agogičnih lepot nismo povsem pogrešali, tako da je bil vtis dober, mogočen, zlasti tedaj, ko se je ogromna glasovna množica začela dvigati, rasti, kupiti. Posebno učinkovito je bil moški zbor. Za glasovni material, pred vsem za I. tenor je bil ta združeni zbor zavidanja vreden. — Da bo poročilo čisto pravično, naj omenimo še nekatere slabosti, ki so se zdaj pa zdaj pokazale. Pred vsem so to nepotrebni presledki, ki misel pretrgajo, ali celo ritmu groze, da ga iz ravnovesja vržejo, ali pa vsaj gibko hod napeva zadržujejo. Prav tako bi bili konci včasih mnogo bolj ognjevit, ako bi povodje koncev običajno predpisani ritardando in decrescendo prezrli. Sem ter tje se je pojavila tudi kakšna ostrina v sopranih, vendar pa moramo reči, da so se naši podeželski zbori, ne vem, po katerem srečnem naključju, čudovito omeščali; to bomo imeli že od naše naravne darovitosti in od gibkega čuta, ki se vsemu, kar se mu dobro zdi, tako hitro in lahko prilagodi. Treba se bo vsem zborom privaditi, da bodo l v zaprtih zlogih izgovarjali za v, da se bo torej »pele« glasilo »pevc«, »solza« glasila »sozva« itd. — In še to naj povdarim, da so vsi zbori, ki so lani nastopili, od lani do letos napredovali, kar se zavpiti more. Nismo imeli prav prevečkrat toliko plemenitega užitka kot pri celjski prireditvi. K.

Orlovski vestnik.

Srenjam ljubljanskega okrožja! V nedeljo, dne 14. t. m. se bo vršil okrožni svet ob 9. dopoldne v prostorih O. P. Udeležba za dva odbornika obvezna. Drugi odborniki vabljani. — Predsednik okrožja.

Jesni odsek Orla ima v soboto 13. t. m. ob 6. zvečer v prostorih akademskega starešinstva (Akademijski dom) važen sestanek. Novi člani se sprejemajo vsak dan ob 2. do 4. istotam. Brate prosim, da se udeležijo sestanka v obilnem številu. Načelnik.

»Orliček« — 1. Štev. IV. letnika — je izšel in je že razposlan naročnikom in odsekom ter krožkom. Tiskanege je letos zadostno število, zato pridno nabirajte novih naročnikov in naročnice. List »Orliček« je postal tako zvest spremljevalec naše mladine, da se sme vsak dočeti in vsaka deklica čutili nesrečno, ako tega svojega prijatelja še ne pozna. Seveda otrok ni kriv sam, krivi so tisti, ki nečesto poskrbeti, da bi otrok dobil, kar je njegovega. Delajmo vsi na to, da dobe naši mali dobre duševne hrane, saj vsi vemo, kako potrebni so je. — V pričujoči številki bo gotovo posebno razveselila majhna ljubka igrice za deklice izpod peresa M. Elizabete. Takih in podobnih igricek ima uredništvo še več pripravljenih, tako da bo letošnji letnik nudil marsikaj za otroški oder. Prav tako je z drugih polj, ki so za mladino poučne in zabavne, v uredniški mapi, mnogo pripravnega, marsikaj so pa objubil priidni in priznani sodrzniki. — Orliček stane letos 5 Din za tiste, ki naročajo nad 20 izvodov pod skupnim zavikom, za vse druge 8 Din. — V pričujoči številki je za vse najvažnejši spis: »Pozor na Orličevo nedeljo!« Naj bi ta poziv našel mnogo odziva — naj nihče ne pozabi prebrati! Bog živi!

Ljubljanski občinski svet.

Na včerašnji seji občinskega sveta je prišla po običajnih formalnostih po otvoritvi seja na vrsto **Resolucija glede mestne avtonomije.**

Obč. svetnik Čelešnik je predlagal nastopno resolucijo:

Z ozirom na časopisne vesti, da namerava notranji minister vladi predložiti zakonski načrt o upravi mest v smislu člena 96 ustave odnosno poseben zakon glede uprave in samouprave mest Belgrad, Zagreb in Ljubljana, smatra občinski svet ljubljanski za svojo dolžnost pozvati vlado, da se ta načrt pred razpravo v ministrskem svetu predloži v mišljenje, izjavo in predlaganje prizadetim občinskim svetom. Pri sestavi tega zakona je treba upoštevati pridobljena prava glavnih mest, zlasti tudi Ljubljane, katere avtonomija je zagotovljena z zakonom.

Vsakrni omejitve avtonomije bi smatrala občina ljubljanska za neuporabno in žalitev svobodoljublja in demokratičnega čuta, ki je stoletja ukoreninjen v srcih ljubljanskega prebivalstva. Občinski svet bi obžaloval, ako ne bi na merodajnih mestih spoštovali pridobljenih samoupravnih pravic ljubljanske občine, ker bi kršitev teh pravic bila v lice nadam in zahtevam napredka v tej narodni državi. Občinski svet mesta Ljubljane ugotavlja, da so občinska zastopstva, izvoljena na temelju splošne in enake volilne pravice, dejanska predstavništva volje prebivalstva ter vsled tega legitimirana, da dvignijo svoj glas v tej zadevi.

Ko se ustvarja mednarodni občinski red, naj se samouprava občine še bolj razširi, nadzorstvena pravica države pa uredi tako, da bodo izključene zlorabe avtonomije na eni strani, upravno sodstvo pa naj na drugi strani zajamči, da se nadzorstveno pravo ne zlorabi za šikane.

Županu se naroča, da to resolucijo sporoči ministrstvu notranjih zadev, obenem pa tudi predstvom občinskih uprav v Belgradu in Zagrebu z namenom, da se velike občine v naši državi posvetujejo radi skupnega nastopa, da se z njim doseže čim boljši zakon o upravi in samoupravi mest Belgrada, Zagreb in Ljubljana.

V imenu občinskega kluba neodvisne Delavske stranke Jugoslavije je izjavil obč. svetnik Makuc, da bo glasoval za resolucijo.

Predlagana resolucija je bila nato soglasno sprejeta.

Obč. svetnik Turk je nato stavil nujni predlog naj mestna občina posreduje pri državni upravi južnih železnic glede prevozi rekvizicije tovrnega blaga.

Nujnost predloga je bila sprejeta ter je obč. svetnik Kralj stavil dodatni predlog, ki zahteva posredovanje proti odredbi uprave drž. železnic, po kateri se je 1. septembra proglasil promet kot sezijsko blago in postavil s tem v višjo tarifo.

Resna ženitna ponudba.

Krojaški mojster, 26 let, z dobro vpe-
ljano obrtjo se želi poročiti z gospo-
dično z večjim premoženjem ali lastno
hišo v prometnem kraju. Le resne po-
nudbe pod »Poštenje 6417« na upravo
lista. Tajnost čisto jamčena.

Krojaškega pomočnika

dobro izurjenega takoj sprejme Anton
VRBINC, modno krojaštvo, Ljubljana,
Novi Vodmat - Zaloška cesta 36. 6503

Gospodična

posetnica v le-
pem kraju blizu me-
sta — se zaradi pomanjkanja zaupanja
želi seznaniti z obrtnikom srednjih let,
ki bi bil zmožen voditi svojo obrt v
večjem obsegu. — Le resne ponudbe na
upravo »Slovenca« pod šifro: »SREČNA
BODOČNOST« številko 6491.

Pisarniška moč

isče službe
obč. tajnika,
književodje posojilnice, gospodarske za-
druga ali zavarovalnice, ozir. upravitelja,
oskrbnika ali potnika. Dobra spravevala
večletni praksi na razpolago. Blagovolj-
neponudbe na upravo lista pod številko 6428.

Mlad obrtnik

isče 15.000 Din POSOJILA proti 25 %
obrestim na 1 leto. Popolna varnost na
knjižbo. Ponudbe pod »Varno« upravi.

Organist

DOBI SLUŽBO TAKOJ pri Gornji Sv.
Kungotli. Krasno stanovanje, kuhinja,
klet, prsto. — Vinska zbirca. — Nastop
lahko takoj. Rokodelci-organisti imajo
prednost. — Župni urad G. Sv. Kungote
(via Maribor). 6510

Službo oskrbnika

ekonoma, poslovodje, pisarn. uradnika
ali podobno PREVZAME agilen podjeten
srednjih let. Ima dolgoletno prak-
so v omenjenih strokah, je zmožen je-
nikov in jako delaven. Pismene ponu-
be pod »TREZEN« na Aloma Company,
Ljubljana, Kongresni trg 3. 6517

Pogreša se

Janez Močnik, lo-
vec 8. lov. bat., 4.
fete, doma iz Sovinje peč, obč. Pod-
trško, okraj Kamnik. Zadnjič je bil v
Bukovini in od 7. sept. 1915 ni nobenega
sledu več o njem. Kdor bi kaj vedel, je
prav vljudno naprosen, da sporoči nje-
gov ženi Angeli Močnik, Sovinja peč 1.
— Sela — Kamnik. — Vse stroške rada
povrne. 6512

Miss Farler

Englis private lessons and classes. —
PRAŽAKOVA ULICA (nova hiša TŠ-
nala, III. nadstropje). 6509

Novi vlnski sodi

(bačve) v vseh velikostih se dobe in po-
pravljajo pri Fr. Repiču, Ljublj., Trnovo.

Pisarniška uradnica

(začetnica) IŠČE mesta v kaki pisarni v
Ljubljani. Gre tudi na deželo. Več po
dogovoru. Naslov pri upravi pod 6434.

Kuharico

pošteno, pridno, ki bi opravljala tudi
druga hišna dela, sprejemem. Plača po
dogovoru. Naslov pri upravi pod 6489.

SPREJMEM TAKOJ prodajalko

za prodajo MOKE, katera je zmožna tudi
trgovske korespondence. Prednost imajo
z dežele. Hrana in stanovanje v hiši.
Plača po dogovoru. Nastop takoj. Valjčni
mlin v Radečah pri Zid. mostu. 6475

Dobrega prodajalca

in BLAGAJNČARKO rabim za manu-
fakturno trgovino v Ljubljani. — Ponu-
be na »POŠTNI PREDAL 59«. 6448

Organist in cerkovnik

(CECILJANEC
zmožen voditi godbo na pihala in tam-
burški zbor, želi službo premeniti. —
Naslov pri upravi lista pod številko 6251

Trgovina in naklada muzikalij

Rikard Roskamp
ZAGREB, Strossmayerova ulica 10
isče večjega in izurjenega

pomočnika

z dobrim poznavanjem celokupne
glasbene literature. Obširne ponu-
be s priloženimi spravevali, fotogra-
fijo, znanjem jezika in naznačbo
plače je poslati na gornjo adreso.

Ženitna ponudba.

Posetnik in trgovec se želi čimprej po-
ročiti z boljšo gospodično ali vdovo brez
otrok, v starosti od 30 do 45 let, ki je
dobra katolikinja, imajoča kako lepo po-
sestvo ali primerno premoženje. Pisma
prosi pod: »Dobra gospodinja« do 15.
oktobra na upravo »Slovenca«. Na ano-
nimno se ne ozira. Tajnost jamčena.

Enodružinsko hišo ali vilo

z vrtom v Ljubljani KUPIM. — Pismene
ponudbe do 20. oktobra na upravo lista
pod: »RESNI KUPEC 35«. 6490

Pisalna mlza

nova, iz mehkega oreh, lesa in pleskana,
po ugodni ceni naprodam. Ogleda se lahko
v Vrhovčevi ul. 11, I. nadst., levo. 6523

Emerika Deržaj

učiteljca

ki se je ponesrečil daleč od svojih dragih, vračajoč se iz vojaške
službe na svoj dom.

Pogreb se je vršil 10. t. m. v Sarajevu. Maše zadušnice se bodo
brale v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.

MATIJA in MARIJA DERŽAJ, stariši. — VACLAV, RUDOLF, VIL-
KO, EDO, bratje. — MARICA, sestra. — TONČKA roj. Milavec,
TONČKA roj. Hribernik, ŠTEFI roj. Remic, svakinje.

Zahvala.

Vsem, ki ste tekmo dolgotrajne bolezni naše pokojne matere

Uršule Kremžar

pomagali lajšati njeno veliko trpljenje, jo tolažili ali ji izkazovali
dejanjsko telesna dela usmiljenja, vsi: Priščeno zahvaljen!

Posebej pa nas veže dolžnost, da se iskreno zahvalimo g. dr.
A. Breclju, ki je s prijateljsko požrtvovalnostjo storil vse, da
bi nam ohranil ljubo mater. Lepa hvala dalje gg. primariju dr.
Dergancu in asist. dr. Kuharju, ki sta se skoro celih šest
tednov tako vneto in ljubeznjivo trudila za rajnico. Istotako se
toplo zahvaljujemo č. sestram sv. Vincencija Pavlanskega za res
krščansko in potrpežljivo nego, s katero so lajšale hude telesne
muke naše pokojne matere.

Prav posebno pa bodi zahvaljen preč. o. Placid, reda sv.
Franciška, ki je ves čas bil njen duhovni tolažnik, svetovalec in
voditelj na poti v večnost. Takisto se lepo zahvaljujemo č. oo.
lazaristom za dušno skrb v bolezni ter za opravljene molitve pri
pogrebu.

Kakor se končno najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam iz-
razili ali sicer izkazali svoje sočutje, darovali na krsto umrle
lepo cvetje in jo v tako obilem številu bli spremit na zadnji
zemski poti, tako tudi izrekamo najkrenejšo zahvalo vsem ti-
stim dobrim krščanskim dušam, ki so molile in molijo za njen
dušni pokoj.

Bog plačaj vsem za vse!

DRUŽINA KREMŽARJEVA.

Iščem boljše dek le

za sobna dela, katera naj bi znala tudi
nekoliko kuhati. — Naslov pove uprav-
ništvo »Slovenca« pod številko 6521.

Na prodaj je hiša v Ljubljani

na Gosposvetski cesti 5

dvonadstropna z visokim pritličjem, z
dvoriščem, dvema skladišči in vrtom. —
Več pove odvetnik dr. D. MAJARON v
Ljubljani, Miklošičeva cesta števil. 18.

Vsakdo, ki želi res damsko ali moško obleko,

tudi po meri, naj ne zamudi prilike
oglasiti se v Zidovski ulici števil. 5.
Brata Brunskole
Ljubljana.

L. Mikuš
Ljubljana, Mesni trg 15
priporoča svoje zalogo
dežnikov in solnčnikov
in sprehajalnih palic.
Popravila tečejo in solidno

vedno v zalogi pri tvrdki R. Miklauc

Ljubljana.

Arhitekt in mestni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvetske ceste 10.
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst
ter izvršuje načrte in proračune.

Gradbeni material

Seaglit ploče 8 in 5 cm deb. za gradbo
vmesnih sten,
Deske in gipsa za strop 2, 5 cm deb.
gips, vsakovrstni, rum. avst. Cement,
Kreč, gašeni in negašeni, Opeka, trstika,
Proizvodi asfalta in katrana. Sredstva za
izolacijo. Seleso. Oddelki za gradbeni ma-
terijal. Hönigsberg in Deutsch. Architekti.
Graditelji. Zagreb, Ilinc 33 tel. intern. 29
Glavno zastopstvo za Hrvatsko in Slavonijo
Semmering-Schottwien Gipswerke A. G.
Proizvajanje Seaglit ploč, gips, stropnih
desek, itd.

NAPRODAJ je v Novem mestu

enonadstropna hiša skoraj
3 stanovanj in vodovodom, na solnčnem
kraju, ter nekaj vrta. — Naslov pove
uprava »Slovenca« pod števil. 5920.

POZOR LASTNIKI KINO PODJETIJI

CUVAJTE SE POTVORBI

Vsak naknadni del tornice Krupp-Ermann kino-strojov
G. m. b. H. Dresden nosi to VARNOSTNO ZNAČKO

K
I
N
E
M
A
T
I
K

Del brez te značke so potvorba in so menj vredno,
nasigurno blago.

UNGER I PATACIC

Generalno zastopstvo Krupp-Ermann-Kino Werke
G. m. b. H. Dresden-Essen.

Marovska ul. 10. ZAGREB Telefon 25-46.

ODEJE (koci)

rabljene, dobro ohranjene in čiščene, po
ugodni ceni naprodam, na debelo in drob-
no. Poizve se v trgovini PANHOLZER,
LJUBLJANA, Pražekova ulica števil. 4.

PRODAM poceni za kompletno delavnico
KLEPARSKO in KUJČAVNIČARSKO

orodje s šestimi stroji

vse še malo rabljeno. — Kje, pove upra-
va »Slovenca« pod številko 6436.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

BAKRENO KOTLARSTVO:

»Jugometalija«, Kolodvorska ulica št. 18,
dvorišče.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično
podjetje, Sv. Petra cesta 30.

Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARNI:

Remžgar & Smerkol, Florjanska ul. 13.
Korn I., Poljanska cesta števil. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisane, računske, raznoževalne in druge
pisane, stroje popravila in prenavlja
Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreyer nasled. Jakob KAVČIČ,
Gradišče števil. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje števil. 2

SPEDIČIJSKA PODJETJA:

»Čehoslavija« d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7—9.

TROOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TROOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fran Erjavec, pri »Zlati lopatic, Valva-
zorjev trg števil. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta števil. 17.

ŽIMA

vseh vrst in MORSKA TRAVA vedno v
zalogi RUD. SEVER, spec. zaloga ta-
petniških izdelkov in potrebščin, Go-
sposvetska cesta 6. 6473

IVAN JAX IN SIN

GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA

Sivalni stroji

10 letno garancijo

Izborna konstrukcija in elegantna iz-
vršitev iz tovarne v Lincu. Ustanov-
ljena l. 1867. Došlo je ravno kar večje

število strojev
za vsako obrt.

Vozenje ponu-
je brezplačno.

Pisalni stroji
Adler. Ceniki
zastonj in fran-
ko. Kolosa iz
prvih tovarov

Dürkopp, Styria, Wel-
fered in mota rete
na prvo kelo.

Wertheimerica št. 3

NAPRODAJ v SLOMSKOVI ULICI 11
v trgovini. 6526

Spalni divani

OTOMANE, klub. in salonske garniture,
žimnice in afrik-madrace vedno v zalogi.

Rudolf Sever

specijalna zaloga tapetniških izdelkov in
potrebščin, Gosposvetska cesta števil. 6.

HARMONIKA

iz Celovca je NA-
PRODAJ. Več po-
ve BAH, Cesta na Gor. železnico št. 20.

4 polirane hrastove in 1 jesenova spalnica

s psihami ugodno NAPRODAJ. — MA-
RIJA ANDLOVIC, Sv. Jakoba nabrežje
števil. 23. 6533

Fran Fajon

čevljarški mojster — LJUBLJANA, Sv.
Petra cesta števil. 54 — se priporoča cenj-
občinstvu za vsa v njegovo stroko spada-
joča naročila, posebej pa še za izvršitev
vseh ORTOPEDIČNIH del. Delo izvršim
najhitreje, točno in solidno. Cene zmerno

Prodajni pletilni stroj

30-10 v popolno dobrem stanju na ZA-
LOŠKI CESTI števil. 6. 6524

KDO želi stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo s pritliklami in
kletjo z nekoliko vrta v novi hiši za več
let pod pogojem, da plača tudi najem-
nino za več let naprej? — Ponudbe na
upravnishvo lista pod »STANOVANJE«.

DRAŽBENI OKLIC.

Dne 21. oktobra t. l. PRODAJ potom
javne dražbe POSESTVO v Zg. Otoku 10
okrog 5 ha zemlje s pritlično hišo in go-
spodarskim poslopjem, pol ure od Ra-
dovljice. Lepa lega. Oglasiti se je pri J.
RESMAN, GORICA, P. Radovljica.

Kopalna banja

zelo močna, lesena, znotraj pločevinasta,
naprodam. — Naslov v upravi »Slovenca«
pod številko 6530. 6530

Iščem v najem kovačnico

z orodjem in stanovanjem. Ponudbe na
upravo pod šifro »KOVAČNICA 6495«.

SOBO

s popolno separiran. vho-
dom, meblom, ali prazno,
v mestu, IŠČE samec za takoj. Ne igra
nobene vloge, ako je soba velika ali pa
majhna. Plačam vsako ceno. Kdor mi
preskrbi adresse takih sob, ki mi ugajajo,
mu plačam nagrado do 300 dinarjev. —
Ponudbe pod »1000 Din« na upravo lista.

PRODAM TAKOJ

enonadstropno hišo

s trgovskim lokalom in prostim stanova-
njem, gospodarskimi poslopji, sadonosni-
kom, vrtom in stavbiščem, ob glavni ce-
sti v zelo prometnem trgu severne Slo-
venije. Vprašanja na upravo lista pod
številko 6483. 6483

Najboljši premog, drva in ogljje

KUPITE najceneje pri DRUŽBI
ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Pe-
tra trg števil. 8, telefon števil. 220. 2447

Bukova drva in trame

ponudite

DRUŽBI »ILIRIJA« LJUBLJANA

KRALJA PETRA TRG 8.

Suhe gobe in fižol

ponudite SEVER in KOMP., Ljub-
ljana, Wolfova ulica števil. 12.

PRODAM

pletilni stroj števil. 5

(sistem Gross) 45 cm dolg. — Naslov pri
upravi »Slovenca« pod številko 6499.

ZNANA REGISTRIRNA ZNAMKA

Ilkerja »Triglav« Klauer

z originalnim receptom, NAPRODAJ. —
Reflektira se samo na resne interese,
ker bi se event. sedanji imetjeli soude-
ležil. — Ponudbe pod: »Dobičkanosna
6354« na upravo »Slovenca«.

Najfinejši furnir

slavonski hrast, ekotičen, rožnati jesen,
mahagoni, beli javor, amerik. oreh, ne-
parjena in parjena bukva in HRASTOVE

DESKE popolnoma suhe 7 let, debelina
30 in 40 mm ima vedno v zalogi Tovarna
stolov JOS. STADLER, Ljubljana, Sodna
ulica števil. 11. 6353

Avto

12/14 HP, znamke Laurin, 3 se-
dežen, v najboljšem stanju, ce-
no naprodam, dinamo AEG 0.7 HP,

- Nadalje en 110 volt, 960
vrtlilnih obratov na minuto. — Naslov
pove uprava »Slovenca« pod števil. 6352.

Dve lokomobili

10. in 15 konjskih sil, najboljša angleška
znamke, malo rabljeni, NAPRODAJ. Pri-
kladni za vsak obrtniški obrat. Naslov
pove uprava »Slovenca« pod števil. 6351.

Važno obvestilo!

KAMGARN, SUKNO, DUBL, PLIS
in druga MANUFAKTURA iz prvih
českkih in angleških tovarnic je
došlo! — OGLEDITE SI pri

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA. 6446

Novo črno brinje

in suhe slive

za ŽGANJEKUHO

PRESELITEV!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, t. z. z. o. z.

ki se ta dni PRESELI iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino deonic stavne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. Vrhurtega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Učitelj glasbe!

Razpisujemo natečaj na mesto UČITELJA GRADJANSKE GLASBE z mesečno plačo 3000 dinarjev. Dokumente o dovršenih glasbenih naukih in sprčevalo o dosednji službi naj se pošljejo podpisani upravi.

UPRAVA GRADJANSKE GLASBE
Metković (Dalmacija), 30. sept. 1923.

Predsednik: Tonin Gluščević.

INŽ. M. MIHOR

TEHN. PISARNA - ZASTOP. TVORNIC
LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 7

Projektuje, dobavi, ocenjuje in preizkuša

rabljenih strojev.

Strojne naprave, orodje, žel. konstrukcije, transportne in industrijske naprave.

Nudi tudi ugodno PRODAJO ali NAKUP ter sprejema prijave iz tu- in inozemstva za vsake vrste na prodaj stojališč, dobro ohranjenih

rabljenih strojev.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremanj za rodbinske in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezanju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, gumbi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

MIKI, podgane, slonice, ščurki

a vse golaze mora pokiniti, ako porušite moje najbolje preiskusene in splošno hvaležna sredstva, kot proti poljakom in slonim mišim Din 750, za podgane Din 750, za ščurke Din 10, za slonice Din 750, za slonice močnejše Din 600, proti mrčesom Din 750, mazilo proti ušem pri ljudeh Din 400, in živali Din 400; za uši v obliki in v obliki Din 750; proti mrčesu na sadju in zelenjavi proti mravljam Din 750. Poslila po povzetju. Zavod za eksport „ARTES“ kem. laboratorij M. Jünger, Pariz; a ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odjemu na ust.

Dobra razsvetljava podpira oko in roko.

OSRAM NITRA

OSRAM to znamko mora nositi žarnica

Kontinentalno društvo za trgovino z železom KERN I DRUG - ZAGREB

POSLOVNICA: Mažuraničev trg 23. — ZALOGE: Zagreb, Osijek in Beograd. — Telefon: 15-44. — Naslov za brzojave »Ferrokontinent«.

ŽELEZO V PALICAH, plosko in okroglo železo, Traverze, betonsko železo, črno-pocinjena bela pločevina, žebliji, vijaki, žica, trgovski lijak itd. CEVI ZA PLIN in vodovod, črne in pocinjene, cevi za paro (Mannesmanncevi za bušenje, cevi iz litega železa, odvodne, rebraste cevi, spojni deli vsake vrste.

ARMATURE, potrebščine za inštalacije, banje, sanitarne naprave. 6344

Pozor! — Trgovci in tovarnarji v Jugoslaviji!

ZAČEL SEM IZDELOVATI

različne zaboje po naročilu

po primerni ceni po dogovoru. — Se priporoča tvrdka FRAN SVIGELJ, LESNA INDUSTRIJA na Bregu, pošta Borovnica. 6387

IZREDNO UGODNA PRILIKA! — DOKLER TRAJA ZALOGA!

KUHINSKA POSODA

emailirana in aluminijasta — NA DEBELO in DROBNO po izredno nizkih cenah

pri tvrdki I. PESTOTNIK in Drug, Ljubljana

Dunajska cesta št. 33. — Skladišče »Ealka«. — Telefon št. 366.

Redna potniška plovba**HAMBURG NEW-YORK**

s parobrodi na 2 in 3 vijake.

Manchurija 13.639 ton, Finland 12.222 ton.

Mongolia 13.639 ton, Krenland 12.222 ton.

Minnekada 17.221 ton. — Izredno urečene kabine za 3 razred. — Izvrstna hrana.

Informacije dajo brezplačno zastopstva

Ustanovljeno 1871.

AMERICAN LINE

Beograd, Karadjordjeva 91, Zagreb, Trg I, br. 16. LJUBLJANA.

MARIJIN TRG 2. GRUŽ, Obala. Bitolj, Bankarska ulica br. 12

Tovarna usnja Aleks Podvinec & Cie Radeče pri Zidanem mostu,

Opozarja p. n. odjemalce in interese, da je tovarna vsled znatnega povečanja v stanu dobaviti vsako količino in vrsto

bokstalf-a, govejega in barvanega boksa, kakor tudi vse vrste Vaches-podplatov.

Kakovost blaga je priznana prvovrstna, cene zmerne.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEJ.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

Redna potniška vožnja

ANTWERPEN - NEW-YORK

s slovitimi belgijskimi parobrodi.

„BELGENLAND“

najnovjši, največji in najhitrejši parobrod Red Star Linije.

Največja udobnost, najmodernejša ureditev v kabinah tudi v tretjem razredu. — Izvrstna hrana.

Vsa pojasnila dajo brezplačno zastopstva

RED STAR LINE:

BEOGRAD, Karadjordj. ul. 3 — ZAGREB, Trg I, br. 16 — LJUBLJANA, Marijin trg šte. 2 — GRUŽ, Obala — BITOLJ, Bankarska ulica 12 — VEL. BEČKEREK, Svetosavska ul. 18.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Naznanilo.

Vljudno naznam, da do preselitve v novi lokal v Selenburg, ul. 1, sprejemam vsa naročila za čevlje po meri in popravila vsake vrste, ako ravno čevlji niso kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih na Poljanskem nasipu 40, II. nadstr. (stara cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja in trgovec s čevlji

Ljubljana

Trgovina ženskih rui (robcev)

na debelo

Mars d. d.

poslovodja Ignjat Neusser, Zagreb

po daljšana Hatzova